

Právo a rizikové aspekty nové religiozity

Miroslav Mareš

Prezentace v předmětú „Bezpečnostní aspekty nové religiozity“

2015

Foto: M. Mareš © 2016 Praha

Struktura přednášky

1. Ústavní základy omezení práva na svobodu vyznání;
2. Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech;
3. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník;
4. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím;
5. Vybrané další zákony
6. Příklady aplikace práva proti rizikovým projevům nové religiozity

Ústavní základy omezení práva na svobodu vyznání (dle LZPS, podobně i EÚLP)

Právo na svobodu náboženského vyznání (čl. 15 a 16 LZPS)

The diagram consists of two blue arrows pointing towards each other. The left arrow points right and contains the text 'Právo na svobodu náboženského vyznání (čl. 15 a 16 LZPS)'. The right arrow points left and contains the text 'Ochrana práv jiných a důležitých zájmů státu (čl. 16 odst. 4 LZPS)'. The arrows meet at a central point, creating a diamond shape.

Ochrana práv jiných a důležitých zájmů státu (čl. 16 odst. 4 LZPS)

Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech: Vznik a vyvíjení činnosti církve a náboženské společnosti

- Vznikat a vyvíjet činnost nemůže církev a náboženská společnost, jejíž činnost je v rozporu s právními předpisy a jejíž učení nebo činnost ohrožuje práva, svobody a rovnoprávnost osob a jejich sdružení včetně jiných církví a náboženských společností, ohrožuje demokratické základy státu, jeho suverenitu, nezávislost a územní celistvost,
- a) je v rozporu s ochranou veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví, principy lidskosti a snášenlivosti a bezpečnosti osob,
- b) popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání nebo sociální postavení, rozněcuje nenávisť a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporuje násilí nebo porušování právních předpisů,
- c) omezuje osobní svobodu osob zejména tím, že využívá psychický a fyzický nátlak k vytvoření závislosti, která vede k fyzickému, psychickému a ekonomickému poškozování těchto osob a jejich rodinných příslušníků, k poškozování jejich sociálních vazeb včetně omezování psychického vývoje nezletilých a omezování jejich práva na vzdělání,⁴⁾ zabraňuje nezletilým přijmout zdravotní péči odpovídající zdravotním potřebám, nebo
- d) je utajována vcelku nebo v některých částech, stejně jako organizační struktura církve a náboženské společnosti a vazby na zahraniční složky, je-li částí církve nebo náboženské společnosti působící mimo území České republiky.

Komentář k § 5 zákona č. 3/2002 Sb. (Kříž 2011: 74-75)

- Uvedené podmínky musí splňovat každá církev a náboženská společnost, u neregistrovaných ale neexistuje sankce;
- Existuje individuální odpovědnost osob, které se na činnosti náboženských extremistických uskupení podílejí.
- Všechny podmínky uvedené v odst. 1 musí být splněny kumulativně.
- U písm. a) kumulativní výklad.
- U dalších písmen nutný výklad.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník + Zákon č.

Vybrané specifické skutkové podstaty zaměřené na náboženství

- § 176 omezování svobody vyznání;
- § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání);
- § 355 Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení
- § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
- § 400 Genocidium
- § 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka +
- kvalifikované „HC“ skutkové podstaty

Vybrané „obecné“ skutkové podstaty využívané při postihování škodlivých projevů nové religiozity (bez kvalifikovaných „HC“ skutkových podstat)

- § 145 Těžké ublížení na zdraví
- § 146 Ublížení na zdraví
- § 171 Omezování osobní svobody;
- § 198 Týrání svěřené osoby;
- § 201 Ohrožování výchovy dítěte
- § 251 Neoprávněné podnikání;
- § 311 Teroristický útok
- § 353 Nebezpečné vyhrožování
- § 358 Výtržnictví (hanobí hrob)
- § 359 (Hanobení lidských ostatků)

Zákon o právu shromažďovacím č. 84/2009 Sb.

- Protiprávní jsou shromáždění, jejichž účel směřuje k výzvě popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti z těchto důvodů, dopouštět se násilí nebo hrubé neslušnosti nebo jinak porušovat ústavu a zákony.
- Problém s tím, že úřadu nemusí být podle § 4 shromáždění pořádaných církvemi nebo náboženskými společnostmi v kostele nebo v jiné modlitebně, procesí, poutí a jiných průvodů a shromáždění sloužících k projevům náboženského vyznání;
- Kolize s ohlášenými „politickými shromážděními“ jasně právně neřešena;
- Názor MVČR – přednost má dříve ohlášené shromáždění, výjimkou „tradiční náboženská shromáždění“ (nepotvrzeno soudem).
- Problémy v praxi (Nový Bydžov 2011, Řád ozubeného kola, Šluknovsko 2011)

Vybrané další zákony

- Zákon č. 85/1990 o právu petičním („Petice nesmí vyzývat k porušování ústavy a zákonů, popírání nebo omezování osobních, politických nebo jiných práv občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení, nebo k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti z těchto důvodů, anebo k násilí nebo hrubé neslušnosti“)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
 - § 32 Přestupky na úseku kultury (poruší zvláštní právní předpis ve věcech ochrany církví a náboženských společností)
 - § 49 Přestupky proti občanskému soužití (působí jinému újmu pro jeho....víru nebo náboženství);

Případ aplikace práva: „Kuřimská kauza“

- Rozsudek NS ČR 7 Tdo 869/2009 + VS Olomouc 6 To 22/2009 + KS Brno 52 T 2/2008
- Týrání svěřené osoby (§ 215 trestního zákona č. 140/1961.) + trestný čin zbavení osobní svobody (§ 232 TrZ) + několik dalších činů

Případ aplikace práva: „Řád ozubeného kola“

- Vznik březem 2011, snaha o získání podpisů pro registraci;
- Prověřován kvůli použití symbolu podobnému symbolu rozpuštěné DS (bez dalších právních zásahů);
- Zmiňován ve vládní zprávě o extremismu;
- Pořádání neohlášených demonstrací (tzv. „procesí“);
- Podobnost s Die Unsterblichen (bez právních následků);
- Incident v Třebíči: Velmistr Marek Hirato se dostal do střetu s instruktory dětského sportovního tábora a poranil je (ti se obávali o zdraví a život svěřených dětí)
- Okresní soud v Třebíči 1T/2013
- Odsouzení velmistra řádu za pokus zvláště závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku k § 145 odst. 1 tr. zákoníku;
- přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku
- přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku
- Podáno odvolání.
- Řád přestal vyvíjet veřejnou činnost.

Případ aplikace práva: „Guru Jára“ (Jaroslav Dobeš - Poetrie)

- Dosavadní právní stav (KS v Brně 68T1-2014-4688): Trestný čin znásilnění podle § 241 tr. zákona;
- Tzv. „odháčkování“ v rámci Poterie posouzeno soudy jako znásilnění.
- Případ není dořešen, v současnosti Dobeš ve vazbě na Filipínách.
- Obr: http://aplikace.policie.cz/patrani-osoby/PersonDetail.aspx?person_id=8580514070605

DOBEŠ JAROSLAV

hledaný muž

Datum narození 4.1.1971

Pátrání vyhlášeno 14.5.2007

Bydliště - okres HODONÍN

Nebezpečný NE

Ozbrojen NE

Nakažlivá nemoc NE

Státní příslušnost Česká republika (CZ)

Výška 175 až 180 cm

Zdánlivé stáří 36 let

Popis osoby

- POSTAVA střední
- STŘIH VOUSŮ strniště
- BARVA OČÍ hnědá

Literatura:

- Černý, Petr (2010): Zákon o sdružování občanů. Komentář. Praha: C. H. Beck.
- Černý, Petr – Lehká, Markéta (2010): Zákon o právu shromažďovacím. Komentář. Praha: C. H. Beck.
- Jelínek, J. a kol. (2009): Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges.
- Jemelka, Luboš – Břeň, Jan (2007): Zákon o sdružování občanů, zákon o právu shromažďovacím, zákon o právu petičním s komentářem. Praha: Aspi. Wolters Kluwer.
- Kříž, Jakub (2011): Zákon o církvích a náboženských společnostech. Komentář. Praha: C. H. Beck.
- Martinková, Milada - Marešová, Alena (1999): Stav tzv. náboženského extremismu v CR. In Marešová, A. (ed.): Kriminologické a právní aspekty extremismu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, s. 31-35.
- Ministerstvo vnitra (2011): Stanovisko ministerstva vnitra k některým aspektům náboženských shromáždění, postupu při kolizi více shromáždění a aplikaci zákona o policii během shromáždění , <http://www.mvcr.cz/clanek/stanovisko-ministerstva-vnitra-k-nekterym-aspektum-nabozenskych-shromazdeni-postupu-pri-kolizi-vice-shromazdeni-a-aplikaci-zakona-o-policii-behem-shromazdeni.aspx>
- Příbyl, Stanislav (2007): Konfesněprávní studie. Brno: Nakladatelství L. Marek.
- Zákony a rozsudky citované v textu.